

ATLAS ISLAMSKOGA SVIJETA

Početak januara 2004. godine, u izdavačkom poduhvatu Udruženja ilmijje Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, izašla je iz štampe knjiga pod naslovom ATLAS ISLAMSKOGA SVIJETA, grupe autora na čelu sa glavnim urednikom Dževadom Hodžićem.

Riječ je o jedinstvenoj publikaciji na ovim prostorima, u ovoj formi i s ovakvim sadržajem, i u svijetu, gdje se na 816 stranica, formata B4 i tvrdog uveza, vrhunske tehničke obrade, nalaze informacije o muslimanskim zemljama, muslimanskim manjinama u svijetu i muslimanskoj dijaspori. Faktografski podaci iz 149 zemalja svijeta gdje je zabilježeno muslimansko prisustvo, bogato su opremljeni sa oko 3000 tematskih ilustracija različitog sadržaja, te kartama, tabelarnim prikazima i studijama. Atlas je podijeljen u pet cjelina: Muslimanske zemlje, Bosna i Hercegovina, Muslimanske manjine, Muslimanska dijaspora i Prilozi.

Izrada Atlasa u kojem je, osim samih autora: Ahmeta Alibašića, Nedžada Grabusa, Senade Hasanbašić, Dževada Hodžića, Šerifa Mujkanovića, Ifeta Mustafića, Šerifa Mustafića, Muamere Smajić i Remzije Pitića sudjelovalo i pet stručnih recenzenata: akademik Tvrtko Kulenović, prof. dr. Hasan Muratović, prof. dr. Haris Silajdžić, mr. Alma Pobrić i Mustafa Spahić, profesor, pet autora studija: akademik Enes Karić, prof. dr. Fikret Karčić, prof. dr. Ismet Bušatlić, mr. Ahmet Alibašić i mr. Ermin Sinanović, te u izradi karata: Sejad Smajić, Remzija Pitić i Rifat Fetić. Likovno rješenje i DTP uradila je Selma Kukavica.

MUSLIMANSKE ZEMLJE

Prema podacima iz ovog Atlasa u 69 zemalja Azije, Afrike i Evrope muslimani čine većinsko stanovništvo i one su kao takve ovdje tretirane kao muslimanske zemlje, bez obzira na njihovo političko uređenje i vlast. Za predstavljanje tih zemalja izdvojeno je najviše prostora u Atlasu, u

tekstualnom ali i u ilustracijskom dijelu.

Prema jednoobraznom modelu, za svaku od tih zemalja dat je pregled podataka kroz slijedeće cjeline: povijest, prirodna obilježja, stanovništvo, privreda, političko-pravni sistem, međunarodni položaj i odnosi, religija i kultura, obrazovanje i zdravstvo. Kroz svaku cjelinu vode nas podnaslovi, zavisno od zone koja se obrađuje.

Povijest svake zemlje pojedinačno kratko je predstavljena od stare povijesti do moderne, s naglaskom na novijoj državno-pravnoj i političkoj povijesti.

Poglavlje Prirodna obilježja bave se geografskim položajem zemlje, reljefom, klimom i prirodnim bogatstvima.

U poglavlju stanovništvo daje se jedan opći pregled etničkih skupina koje naseljavaju određenu zemlju, zvanične statistike kao što su natalitet, mortalitet, starosna struktura i naseljenost.

Poglavlje Privreda bavi se izvještajima o stanju u privredi. Pregled čine podaci novijeg doba o privrednom bogatstvu ili siromaštvu zemlje, BDP-u, njegovoj raspodjeli prema privrednim sektorima, radnoj snazi, stopi nezaposlenosti i budžetu. U ovom poglavlju odvojeno su tretirane i najznačajnije grane privrede svake zemlje: industrija, poljoprivreda, rudarstvo i energetika, saobraćaj i komunikacije, turizam i trgovina.

Poglavlje Političko-pravni sistem uvodi nas u državno uređenje zemlje, administrativne jedinice koje je čine, izvršnu vlast, zakonodavnu vlast, sudsku vlast, političke partije i lidere te vojsku, njen ustroj i raspoloživa sredstva.

Međunarodni položaj i odnosi bavi se položajem svake pojedine države u svijetu, njenih odnosa sa susjedima, te članstvom u međunarodnim organizacijama.

Poglavlje Religija i kultura donosi nam informacije o najznačajnijim religijama unutar zemlje, o pravnom i društvenom položajem religije u zemlji, o broju religijskih skupina, o kulturnim i civilizacijskim znamenitostima, gdje su posebno istaknute i ukratko opisane one najznačajnije znamenitosti iz svake države.

U poglavlju Obrazovanje autori su dali podatke o položaju obrazovanja uopće, obrazovnom sistemu, zvanične podatke o pismenosti,

broju škola i univerziteta, učenika i studenata, te odnosu države spram obrazovanja.

I na kraju, poglavlje Zdravstvo, bavi se zdravstvenim uvjetima u zemlji, zdravstvenim sistemom i institucijama, statističkim podacima o broju medicinskog osoblja i drugih zdravstvenih resursa, te karakterističnim bolestima na području te zemlje.

Svako poglavlje tematski je popraćeno ilustracijama, što daje vizuelni uvid u stanovitom smislu, čak i oslikava navedene informacije.

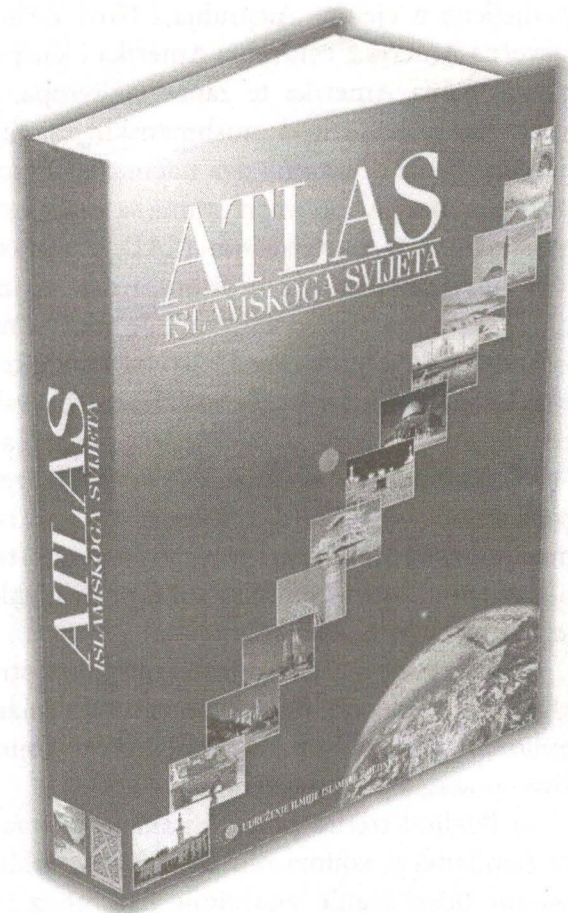
BOSNA I HERCEGOVINA

Drugo poglavlje Atlasa čini prikaz Bosne i Hercegovine, jer naša država nije svrstana niti u jednu skupinu. U predstavljanju Bosne i Hercegovine korišten je isti model kao u muslimanskim zemljama, s tim da joj je posvećeno najviše prostora, opširnije i bogatije je obrađena u tekstualnom, ali i fotografijama u ilustracijskom dijelu.

MUSLIMANSKE MANJINE

Treća velika cjelina bavi se muslimanskim manjinama i autohtonim muslimanskim grupama u 64 zemlje svijeta na tri kontinenta: Africi, Aziji i Evropi.

Koncepcijski ova cjelina se uveliko razlikuje od prve dvije, jer naglasak prezentiranja informacija nije bio na podacima o svakoj zemlji, nego na muslimanima i njihovim zajednicama koji žive u dotičnoj državi. Ali, i unutar same cjeline razlikuju se dva različita pristupa predstavljanja tih zajednica. Neke su zemlje obrađene kao skupina država unutar jedne geografske cjeline (centralna Afrika, jugoistočna Evropa itd.), dok su druge tretirane pojedinačno, prema zemljama u kojima te muslimanske manjine žive (Indija, Kina itd.). Zavisno od broja muslimana, njihovog prisustva, kulturno-historijskog značaja u svakoj državi, ali i dostupnosti podataka o pojedinim zemljama u kojima je muslimanska manjina brojna i značajna (npr. Indija – 140.000.000 muslimana) posvećeno je više prostora u prezentiranju, dok su neke države (najviše iz Afrike i Evrope) obrađene kratkim informativnim tekstovima i ilustracijama.

Predstavljanje manjinskih muslimanskih zajednica uglavnom je bazirano na podacima o državi, broju i rasprostranjenosti muslimanske populacije, etničkoj pripadnosti i jeziku, mezhebskoj pripadnosti, njihovoj povijesti, društveno-obrazovnim i ekonomsko-političkim prilikama, vjerskoj organiziranosti i vjerskom obrazovanju, značajnim institucijama, te kulturnim znamenitostima muslimanske manjine u zemlji u kojoj žive.

MUSLIMANSKA DIJASPORA

Četvrta velika cjelina bavi se onim dijelom svijeta koji je nazvan muslimanskom dijasporom. Prema Atlasu islamskoga svijeta u blizu 20 država svijeta u sjevernoj, centralnoj i južnoj Americi, Zapadnoj Evropi, Australiji i Novom Zelandu, muslimani žive kao muslimanska dijaspora ili potomci iseljenika, kao građani tih država ili kao strani državljani sa (ili bez) dozvolom boravka.

Model korišten za obradu muslimanske dijaspore je različit od prethodnih. Zemlje su

podjeljene u cjeline: Australija i Novi Zeland, sjeverna Amerika, centralna Amerika i karipski bazen, južna Amerika te zapadna Evropa, ali korišteno je kao i kod muslimanskih manjina predstavljanje država na dva načina, uglavnom po istom modelu: onim državama sa značajnom muslimanskom populacijom (SAD, Francuska itd.) posvećeno je više prostora, i one sa manjom (Panama, Finska itd.), manje tekstualnog i ilustracijskog prostora. U ovom tematskom bloku značajne informacije su iznesene za svaku zemlju, a podijeljene su na slijedeća poglavlja:

- Muslimanska populacija u kojem je tretirana demografska karta muslimana, broj i rast muslimanske populacije, geografska rasprostranjenost te starosna i spolna struktura; porijeklo i jezik muslimana u dijaspori;

- Obrazovna i socijalno-ekonomska struktura daje pregled obrazovanosti muslimana, njihovim zanimanjima u zemljama u kojima žive i podacima o zaposlenosti;

- Povijest tretira prve kontakte muslimana sa zemljama u kojima oni danas žive, njihovo trajnije doseljavanje, značajnije datume iz njihove povijesti u tim državama, te, ukoliko ih ima, podatke o prijelaznicima na islam;

- Vjersko organiziranje bavi se položajem muslimanske zajednice u svakoj zemlji, organizacijama unutar samih muslimanskih zajednica, islamskim vjerskim i drugim institucijama na tlu te države, te njihovoj mezhebskoj pripadnosti;

- Vjersko obrazovanje tretira pitanje vjerskog obrazovanja u okviru državnih institucija (škole, koledži), pitanja namjenskih islamskih škola otvorenih u dotičnoj državi, te vjersko obrazovanje u okviru drugih islamskih institucija džamija i mekteba;

- Znamenite ličnosti je poglavlje u kojem autori donose kratke biografije najznačajnijih muslimanskih ličnosti iz određene zemlje;

- ...i na kraju podnaslov Društveno-političke prilike bavi se statusom muslimana u državnim aktima, institucijama, njihovom položaju unutar države u kojoj žive, pravima koja uživaju ili su im uskraćena, te položajem muslimanske zajednice u odnosu na druge religijske zajednice.

Tekstovi su ilustrirani a više pažnje posvećeno je tome da se ilustriraju same muslimanske zajednice (džamije i druge muslimanske institucije), ali ilustracijama je u manjem obimu predstavljena i svaka zemlja u kojoj žive muslimanske zajednice.

PRILOZI

Petu cjelina Atlasa čine Prilozi podijeljeni u tri poglavlja: Karte, Studije i Tabele.

Na samom početku nalaze se: fizička karta svijeta, fizička karta islamskoga svijeta, politička karta svijeta, politička karta islamskoga svijeta, jezička karta, etnička karta i karta pismenosti, karta naseljenosti islamskoga svijeta, te karta muslimanskih manjina. Potom slijede historijske karte gdje je predstavljen islamski svijet u prijelaznim stoljećima (npr. 1100., 1300., 1900. godine).

Poseban prilog u Atlasu predstavljaju studije koje nose slijedeće naslove: *Znameniti ljudi muslimanskog čovječanstva*, autora akademika Enesa Karića, *Pravni sistemi muslimanskog svijeta*, prof. dr. Fikreta Karčića, *Politički sistemi muslimanskog svijeta*, mr. Ahmeta Alibašića i *Vjerska, socijalna i politička strujanja u modernom muslimanskom svijetu*, mr. Ermina Sinanovića i *Znamenite džamije i drugi vjerski objekti u muslimanskom svijetu*, prof. dr. Ismeta Bušatlića.

Kroz tabele urađen je hronološki pregled povijesti islama i muslimanskih naroda, osnovni demografski, obrazovni i ekonomski pokazatelji za odabrane zemlje, te ukupan broj muslimana u svijetu.

Atlas islamskoga svijeta, donosi najznačajnije informacije o velikom geografskom, političkom, jezičkom, etničkom, etnokulturalnom, ekonomskom i komunikacijskom prostoru muslimanskog svijeta i time se uvrštava u red nezaobilaznih knjiga u bibliotekama obrazovnih ustanova, prosvjetnih radnika, privrednika i privrednih subjekata koji imaju interesa da posluju s korporacijama i pojedincima iz islamskog svijeta, diplomata i drugih političkih ličnosti, te svake kućne biblioteke. **m**

Senada HASANBAŠIĆ